

Motion till riksdagen 2018/19:3100

av **Kerstin Lundgren m.fl. (C)**

med anledning av skr. 2018/19:114 Strategisk exportkontroll 2018 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte undergräva svensk exportkontroll och deltagande i exportkontrollregimen genom att skriva under FN:s kärnvapenförbudskonvention och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte riskera framtiden för svensk forskning och industri genom att skriva under FN:s kärnvapenförbudskonvention och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har låtit utreda konsekvenserna av ett svenskt tillträde till konventionen om förbud mot kärnvapen. En gedigen och seriös utredning som utrett frågan brett har presenterats. Den kommer till slutsatsen att Sverige varken bör tillträda eller underteckna konventionen i dess nuvarande form.

Centerpartiet välkomnar den slutsatsen. Vi tog tidigt ställning mot att Sverige skulle skriva under kärnvapenförbudskonventionen så som den nu är formulerad eftersom vi dels såg att den riskerar att underminera redan befintligt och viktigt nedrustningssamarbete, inte minst NPT-avtalet där kärnvapenstaterna är med, dels såg att det skulle kunna få negativa konsekvenser för Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten om Sverige skrev under konventionen.

Både utredningen och remissvaret på utredningen från Inspektionen för strategiska produkter (ISP) lyfter också möjliga negativa konsekvenser av svenskt tillträde till konventionen för svensk exportkontroll av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Dessutom skulle ett stort antal produkter inom svensk industri och forskning, som är avsevärt mycket större än försvarsmaterielindustrin, kunna

omfattas om Sverige skrev under konventionen. Den har potentiellt en mycket stor näringspolitisk betydelse.

Sverige är med i exportkontrollregimerna, och enligt ISP finns en risk att konventionen i framtiden skulle kunna användas för att påverka staters deltagande i exportkontrollregimerna och att det skulle vara mycket negativt för Sveriges arbete med både nedrustnings- och icke-spridningsfrågor och exportkontroll.

Hjälpförbudet i konventionen är inte definierat men innebär hinder för svensk exportkontroll oavsett om det tolkas extensivt eller snävt. En extensiv tolkning kan leda till att Sverige inte kan leva upp till förpliktelseerna i konventionen, främst vad gäller exportkontrollen rörande PDA och tekniskt bistånd, och en snäv tolkning riskerar att undergräva en konsekvent linje kring vikten av effektiv exportkontroll för att uppfylla mål som finns i andra viktiga nedrustningsavtal.

Sverige är som medlem i EU en del av en inre marknad. Enligt PDA-förordningen krävs som huvudregel endast tillstånd vid export av kontrollerad PDA från Europeiska unionen (EU). Överföringar av produkter inom EU omfattas emellertid i normalfallet inte av tillståndskrav. Det är endast vid överföring av vissa särskilt känsliga produkter som det krävs tillstånd vid överföringar inom EU. Flera av produkterna som utgår från kontrollförteckningarna i NSG och MTCR kräver inte tillstånd vid en överföring från Sverige till ett annat EU-land. I dagsläget är två medlemsstater i EU, Frankrike och Storbritannien, erkända kärnvapenmakter. Sverige saknar därför rättsliga möjligheter att utöva någon effektiv exportkontroll vid överföring till dessa stater av en mängd produkter som är kontrollerade enligt kontrollförteckningarna i NSG och MTCR.

Dessutom skriver ISP att det finns en uppenbar risk för normkonflikt mellan kärnvapenförbudskonventionen och Euratomsamarbetet, som syftar till samarbete kring civil och fredlig användning av kärnenergi. Sverige är enligt Euratom begränsat i att kontrollera hur vissa materiel sprids inom gemenskapen, materiel som också kan vara relevanta vid produktion av kärnvapen. Sverige kommer således svårtligen att kunna upprätthålla våra åtaganden inom Euratom om vi skriver under kärnvapenförbudskonventionen. Vi kan helt enkelt inte ha egen kontroll av hur produkter som delas inom samarbetet kommer att användas i ett senare skede.

Vi anser att svensk exportkontroll och samarbetet i exportkontrollregimen är för viktiga för att riskera att urholka och underminera. För att svensk exportkontroll ska fortsätta vara trovärdig och effektiv också i framtiden kan Sverige inte skriva under kärnvapenförbudskonventionen så som den nu är formulerad.

Nu är det viktigt att den skärpta kontrollexportlagstiftningen får genomslag i tillämpningen av lagen, att regeringen prövar ärenden utifrån gällande lagstiftning. Centerpartiet hade gärna sett mer av transparens i den nya lagstiftningen men ser fram emot att regeringen i stället är mer transparent i sin redovisning rörande exportkontroll till riksdagen kommande år.

Kerstin Lundgren (C)

Magnus Ek (C)

Linda Ylivainio (C)

Abir Al-Sahlani (C)